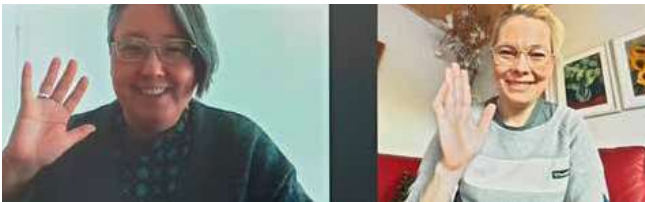

Hvad er grønlandsk tegnsprog og færøsk tegnsprog for en størrelse?

I en artikel fra 2022 om de nordiske tegnsprogs historie beskriver prof. emeritus Elisabeth Engberg-Pedersen færøsk tegnsprog (føroysk tekni, FTM) og grønlandsk tegnsprog (Kalaallisut ussersuutit, KU) som dialekter af dansk tegnsprog (DTS). Det affødte nogle kritiske røster, og vi vil derfor i denne klumme se nærmere på sprogbrugernes eget syn på den sag.

Tekst & foto: Elisabeth Holm Hansen & Janne Boye Niemelä, Afdeling for DTS

Nordatlantisk samtale

Lisa Nielsen fra Grønland og Meifrid Hansen fra Færøerne er begge medlemmer af Nordisk Tegnsprogsnetværk (NTN). De stillede op til en samtale med Afdeling for DTS om deres syn på ligheder og forskelle på sprogene og om de betragter deres nationale tegnsprog for at være dialekter af DTS.

Tegn

Lisa og Meifrid fortæller begge at grammatikken i og mange tegn på KU og FTM er de samme som i DTS, men at tegnene for fx ugedagene adskiller sig fra de danske. På Færøerne bruger man initialbogstaver ligesom på dansk, men følger de færøske navne for dagene. I Grønland benytter man derimod en kombination af tal og tegn til at vise de enkelte dage.

Et andet eksempel på at sprogene adskiller sig fra DTS, er at der i Grønland er tegn for familiemedlemmer hvor tegnene ikke minder om noget dansk tegn, og mundbevægelserne er indlånte fra grønlandsk lydprog. Meifrid fortæller at der på Færøerne er mange særegne tegn for blandt andet forskellige vejrforhold og færøske fødevarer og begreber, som slet ikke findes på DTS eller dansk lydprog.

Mundbevægelser

Hvad angår de mundbevægelser som ledsager tegnene, bruger de yngre døve på Færøerne primært indlånte mundbevægelser fra færøsk lydprog, hvor den ældre generation i lidt større udstrækning også benytter indlån fra dansk lydprog. I Grønland oplever Lisa derimod at der bruges mange danske mundbevægelser i tilknytning til tegnsprogstale.

Generationsforskelle

Særligt i Grønland oplever Lisa at der er generationsforskelle i sprogbrugen. Hvor den ældre generation typisk har nogle egne tegn, som tydeligt ikke stammer fra DTS, bruger den yngre generation flere tydeligt danske tegn. Nogle af årsagerne kan, ifølge Lisa, være at man låner mange tegn via de sociale medier eller fra danske undervisningsmaterialer i tegnsprog. Samtidig oplever hun at sproget udvikles langsomt da der i Grønland er mindre kontakt med andre tegnsprogstalende fordi landet er så stort og tyndt befolket. Det kan have en betydning for hvordan sproget udvikler sig og at nogle, særligt ældre døve, stadig bruger "gamle" tegn, som den yngre generation typisk ikke benytter sig af.

Direkte adspurgt udtrykker begge dog at de er enige i at deres nationale tegnsprog kan kategoriseres som dialekter af DTS.

Hvis du er blevet nysgerrig på, hvordan nogle af de færøske og grønlandske tegn ser ud, så kan du scanne QR koden herunder og få adgang til videomateriale.

Referencer:

Elisabeth Engberg-Pedersen (2022.02.16). *Signed languages in the Nordic countries*. <https://nordics.info/show/artikel/signed-languages-in-the-nordic-countries> [2023.10.03].

Dansk
Sprognævn

Du kan kontakte os på:

Skype:
dansktegnsporg.dsn

Telefon/Whatsapp:
33 74 74 15

Mail/videomail:
dansktegnsporg@dsn.dk